

Szanowne Delegatki i Delegaci,
Szanowni Goście Zjazdu!

XV Krajowy Zjazd Delegatów kończy kolejną kadencję Związku. Kadencję, o której możemy powiedzieć, że była szczególna. Kadencję, w czasie której świat się zatrzymał zmagając się z pandemią, gdy coraz dotkliwiej odczuwaliśmy skutki zmiany klimatu, a tuż za granicami Polski wybuchła wojna.

Szanowni Państwo!

Cele, jakie stawialiśmy sobie zaczynając minioną kadencję w grudniu 2019 r. sprowadzały się do utrzymania i dalszego rozwoju ogrodów i naszej organizacji. Po zawirowaniach związanych z wdrożeniem nowej ustawy o ROD planowaliśmy kadencję spokoju. Jednak zaledwie kilka miesięcy później życie postawiło przed nami, zupełnie nowe, nieznane nam wyzwanie. Cały świat, żył tylko jednym tematem – był nim COVID-19. Pandemia, w sposób fundamentalny zmieniła warunki naszego życia.

Jako organizacja nie pozostaliśmy bierni. Temat narastającego zagrożenia był ściśle monitorowany przez kierownictwo PZD. Pierwsza regulacja, przygotowująca ogrody do funkcjonowania w warunkach epidemii została przyjęta przez Krajowy Zarząd w dniu, w którym WHO - Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła pandemię COVID-19. Uchwała KZ PZD o 3 dni poprzedziła wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego w Polsce.

To niejako symbolicznie oddaje sprawność, z jaką PZD przeprowadził ogrody przez okres pandemii. Z perspektywy czasu możemy z dumą stwierdzić i nie będzie w tym żadnej przesady, że dzięki podjętym wówczas i w późniejszym okresie inicjatywom, w okresie pandemii zabezpieczyliśmy bieżące funkcjonowanie ROD i umożliwiliśmy dostęp do działek dla miliona polskich rodzin.

A w okresie, gdy zamykano parki i lasy nie było to wcale takie oczywiste. Widok policji nawołującej pod bramami ROD do opuszczenia działek, nie był wcale taką rzadkością. Działania tych zaniechano dopiero po oficjalnym wystąpieniu Krajowego Zarządu PZD, który wskazał, że działania takie naruszają konstytucyjne prawa działkowców, ale jednocześnie zwrócił uwagę, że działka w ROD jest niemalże idealnym miejscem by zachować dystans społeczny. Wreszcie zakomunikowaliśmy być może najważniejsze, że PZD jako odpowiedzialny partner społeczny, sam wprowadził rozwiązania służące bezpieczeństwu, ograniczając dostęp do ROD wyłącznie do grona działkowców i ich rodzin. Skutek był taki, że parki i lasy pozostały zamknięte, a ogrody były otwarte.

Z satysfakcją możemy stwierdzić, że Związek podołał wyzwaniu, jakim było opracowanie całego systemu prawno-organizacyjnego, który - pomimo wprowadzonych obostrzeń - umożliwił ROD bieżące funkcjonowanie. Jako organizacja, w której najważniejsze decyzje podejmowane są kolegialnie, musieliśmy dokonać rewolucyjnych wręcz zmian w sposobie działania. Zdalne obrady, konferencje delegatów w większości ROD, nowe spojrzenie na kwestie ustalania opłat ogrodowych. Pomimo oczywistych trudności, wszystkie ROD działały nieprzerwanie.

Nic dziwnego, że zaowocowało to olbrzymią popularnością ROD w społeczeństwie. Zainteresowanie działkami było rekordowe. W przeciągu kilku miesięcy w całej Polsce pojęcie wolnej działki praktycznie przestało istnieć. Stan ten utrzymuje się do dzisiaj, a w większości ogrodów funkcjonują listy oczekujących. Dzisiaj praktycznie nikt nie mówi o ich likwidacji, dostrzegamy wręcz trendy przeciwne.

Ale powiedzmy sobie wprost, to nie wzięło się z niczego.

Aby niektórzy mieli w ogóle szansę zrozumieć wartość, jaką ogrody wnoszą dla społeczeństwa, musiały one najpierw przetrwać. A to nie było takie oczywiste.

Jeszcze nie tak dawno niektórzy z pogardą określali ogrody mianem reliktu przeszłości, który należy zaorać, a tereny oddać deweloperom i zabetonować, bo takie są potrzeby rozwojowe miast. Ponawiane przez 30 lat inicjatywy zmierzające de facto do systemowej likwidacji ogrodów w Polsce były nieskuteczne w głównej mierze dlatego, że działkowcy mieli swoją ogólnopolską organizację - Polski Związek Działkowców. To nasza społeczność nie tylko obroniła ogrody, ale również sprawiła, że mogą one funkcjonować w dobrych warunkach prawnych, dzięki sukcesowi inicjatywy obywatelskiej, którą była ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych z 2013 r.

Skuteczność naszej organizacji znalazła potwierdzenie również w ostatniej kadencji.

Pierwszym przykładem była sprawa opłat za wodę, którymi obciążano ROD. W 2020 r. skutecznie zakwestionowaliśmy niekorzystną (i błędną) wykładnię przepisów, która powodowała kilkukrotne zawyżanie opłat nakładanych na ogrody. Co więcej, stworzyliśmy ogrodom możliwość odzyskania nadpłaconych przez lata środków, które liczone były w milionach zł. Pożytki płynące z tych działań ogrody odczuwają zresztą do dzisiaj. Coroczne obciążenia za pobór wód są niższe o miliony złotych.

Bezpośrednie korzyści dla ROD, a wręcz dla indywidualnych działkowców, przyniosły także działania PZD odnoszące się do tzw. tarcz ochronnych - przed wzrostem cen energii elektrycznej. W skali kraju uchwalona dzięki determinacji PZD nowelizacja obniżyła rachunki ogrodów o ok. 100 mln zł.

Wydarzeniem z minionej kadencji zasługującym na szczególną uwagę jest również udział PZD w adresowanym do ROD programie grantowym prowadzonym przez Agencję Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa. Był to pierwszy w historii ogólnopolski projekt wparcia ogrodów środkami unijnymi.

Wsparcie trafiło do przeszło 500 ROD. Łącznie w ROD sfinansowano działania na niebagatelną kwotę 47 mln zł.

Szanowni Państwo – Delegatki i Delegaci

Na tej sali nie ma chyba nikogo, kto nie byłby świadom olbrzymiego wpływu, jaki na sytuację ROD i działkowców wywarła reforma systemu planowania przestrzennego z 2023 r.

Szczególnie szkodliwe są regulacje zawarte w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z 9 grudnia 2023 r. Akt ten teoretycznie umożliwił gminie przyjęcie planu ogólnego, który zakaze ujawniania ROD na jej całym terenie.

Mając świadomość ryzyka dla ogrodów - brak ujawnienia w planie miejscowym otwiera drogę do ich likwidacji – Związek zorganizował kampanię społeczną skierowaną na objęcie terenów ROD strefą zieleni i rekreacji. Skala mobilizacji działkowców jest olbrzymia. Co istotne, zysaliśmy też poparcie wielu samorządowców.

Jednocześnie z kampanią w gminach PZD prowadził też zabiegi o nowelizację rozporządzenia. Nie przychodziło to łatwo. Nawet po zmianie rządu. Jednak skala społecznego sprzeciwu zaczęła przynosić rezultaty. Po licznych spotkaniach nastąpił przełom, który napawa optymizmem. Nowy Minister Rozwoju i Technologii Pan Krzysztof Paszyk zadeklarował poparcie dla propozycji nowelizacji rozporządzenia. Jeżeli nowelizacja, o którą zabiegamy, wejdzie w życie, reforma planistyczna nie zagrozi żadnemu ROD. Wówczas będziemy mogli mówić o kolejnym, wielkim sukcesie Związku i całej społeczności działkowej.

Odnosząc się do minionej kadencji nie sposób również pominąć dramatycznych wydarzeń z jesieni 2024 r. - kiedy południowo-zachodnie

województwa Polski dotknęła katastrofa powodzi. Pod wodą znalazło się 70 ROD, w których jest ponad 17 tys. działek.

Już w trakcie powodzi PZD podjął działania pomocowe dla ROD. Obecnie wsparcie w odbudowie zalanych ogrodów stało się priorytetem dla całego Związku. Funkcjonujący w PZD Fundusz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych zasilony został kwotą blisko 13 mln zł, z czego 10 mln zostało przekazane przez władze PZD z funduszy krajowych, ponad 2 mln od okręgów i pół miliona od poszczególnych ROD i indywidualnych działkowców. Z tego Funduszu do ogrodów już trafiły pierwsze przelewy na odbudowę.

Szanowni Państwo

Jak wspomniałem na wstępie, na początku kadencji, mieliśmy nadzieję, że będzie ona czasem spokojnej pracy na rzecz rozwoju ROD. Życie napisało inny scenariusz. Ale podołaliśmy. Dzisiaj możemy stwierdzić, że sytuacja ogrodów i działkowców jest lepsza niż 5 lat temu. Ogrody działkowe cieszą się olbrzymią popularnością w społeczeństwie, w publicznej debacie dominują głosy o potrzebie zachowania ogrodów i zapewnieniu im ochrony, jako terenów o niezwykłych, wręcz unikatowych walorach społecznych i ekologicznych.

Ale to, że ogrody tak dobrze pełnią swe funkcje, nie bierze się znikąd.

My najlepiej wiemy, jak wiele pracy, działań i decyzji jest potrzebnych, aby utrzymać bieżące funkcjonowanie ogrodów i je rozwijać. Ta codzienna praca, może nie jest tak bardzo spektakularna, a niekiedy wręcz niedoceniana, w rzeczywistości jest najważniejsza. Żmudny wysiłek wkładany w prace organizacyjne, troska o finanse i inwestycje w ROD, przeprowadzanie szkoleń, pozyskiwanie dotacji, podejmowanie wspólnych inicjatyw z samorządami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi, czy nawet organizacja corocznych walnych zebrań. To wszystko jest możliwe, ponieważ na każdym szczeblu

organizacyjnym naszego Związku są ludzie, którzy chcą i potrafią działać na rzecz ogrodów.

To suma ich działań sprawia, że ogrody tak dobrze służą działkowcom i całemu społeczeństwu. To dzięki tej mrówczej pracy jako organizacja jesteśmy w tym miejscu, a ogrody działają i cieszą się powszechną akceptacją i poparciem. Z tego miejsca chciałbym skierować podziękowania do tysięcy społecznych działaczek i działaczy, w szczególności z zarządów i komisji rewizyjnych ROD, którzy z poświęceniem i oddaniem wykonują swe obowiązki. To Państwo jesteście największą wartością i siłą polskiego ruchu ogrodnictwa działkowego, to Waszej pracy w największym stopniu Związek zawdzięcza sukcesy, o których mówimy podsumowując minioną kadencję.

Szanowni Państwo

Wspomniane powyżej działania, i szereg innych, składają się na dorobek PZD z minionej kadencji. Został on ujęty w przedłożonych Wam dokumentach - Sprawozdaniu Krajowej Rady i Krajowego Zarządu PZD oraz Suplemencie - obejmującym efekty prac z ostatnich miesięcy. W mojej ocenie zawartość tych dokumentów w pełni uzasadniają stwierdzenie, że program działania przyjęty przez XIV Krajowy Zjazd Delegatów PZD został zrealizowany, a w wielu obszarach wręcz znacznie rozwinięty.

Dlatego też wyrażam nadzieję, że zawarte w sprawozdaniu szczegółowe informacje staną się przedmiotem pogłębionej dyskusji podczas obrad, a finałem, będzie akceptacja i oficjalne przyjęcie przez Zjazd dokumentów sprawozdawczych.

Szanowni Państwo!

Drogie delegatki i delegaci!

Krajowy Zjazd Delegatów to nie tylko podsumowanie kadencji. Zgodnie ze Statutem Zjazd uchwała program działania Związku, czyli wskazuje najważniejsze zadania i wyznacza kierunki rozwoju naszej organizacji.

Krajowa Rada przedstawiła obszerny Program Działania, który odpowiada na wyzwania, potrzeby, ale także oczekiwania działkowców i struktur. Poruszyliśmy w Programie najważniejsze tematy i problemy, które dotyczą całego Związku. Kwestie takie jak zabezpieczenie bytu prawnego i ochrona planistyczna ROD, monitorowanie otoczenia prawnego, dalszy rozwój ROD, ale też transformacja cyfrowa Związku – wszystkie te tematy mają fundamentalne znaczenia dla przyszłości ogrodów i naszej organizacji.

Oczywiście, problemów, przed którymi stoi Związek jest znacznie więcej.

Poza projektem programu, Krajowa Rada przedłożyła Zjazdowi projekty 11 stanowisk. Precyzują one politykę całego Związku w zasadniczych sprawach na okres dłuższy niż kadencja. Stanowiska te wyrażają zatem „doktrynę” działalności PZD. Obrona ustawy, Związek jako gwarant praw działkowców, zabezpieczenie prawne ROD – to aksjomaty naszej działalności.

Ale nie ograniczamy się tylko do tych spraw. Patrzymy szerzej i wywołujemy kolejne ważne tematy. Przywołam tu chociażby stanowisko w sprawie promowania osiągnięć PZD i kultywowania jego dorobku. Zasadność przyjęcia tego dokumentu jest oczywista, bo parafrazując słowa Marszałka Piłsudskiego: *„Związek, który nie szanuje swej przeszłości nie zasługuje na szacunek terażniejszości i nie ma prawa do przyszłości”*.

Szanowni Delegaci,

Jednym z kluczowych tematów dzisiejszego Zjazdu jest przyjęcie nowego Statutu. Projekt tego dokumentu stanowi efekt wielomiesięcznych prac komisji statutowej i Krajowego Zarządu, a także szerokich konsultacji z działkowcami i organami Związku, zwłaszcza okręgami. Przyjęcie nowego Statutu jest podyktowane potrzebą dostosowania go do aktualnych wyzwań oraz usprawnienia funkcjonowania naszych struktur.

Najistotniejszą zmianą jest wprowadzenie nowego szczebla w strukturze organizacyjnej Związku – Jednostki Rejonowej. Byłyby to fakultatywne jednostki, tworzone tylko tam, gdzie istnieje taka potrzeba, stanowiące szczebel pośredni między ROD a Okręgami. Zapewni decentralizację zarządzania, poprawę efektywności oraz wzmocni współpracę z administracją na poziomie lokalnym.

Taka struktura pozwoli na dostosowanie działań PZD do lokalnych potrzeb, a także usprawni nadzór nad funkcjonowaniem ROD. Delegowanie kompetencji na poziom rejonowy przyczyni się do lepszego monitorowania działalności ogrodów, szybszego reagowania na problemy oraz podejmowania decyzji dostosowanych do specyfiki poszczególnych ROD. Ponadto, Jednostki Rejonowe będą mogły skuteczniej współpracować z lokalnymi samorządami i pozyskiwać środki na rozwój ogrodów.

Koleżanki i Koledzy,

Przedłożony dzisiaj projekt Statutu zawiera wiele innych zmian. W tym kontekście warto przytoczyć:

- **Przedłużenie kadencji wszystkich organów do 5 lat**
- **Usprawnienie funkcjonowania organów komisarycznych**
- **Regulacja dotycząca organizacji zdalnych posiedzeń organów PZD**

- **Zmniejszenie składów liczbowych organów ROD**
- **Zniesienie obowiązku corocznego uchwalania opłat ogrodowych w ROD -**
- **Ułatwienie pozyskiwania środków publicznych**
- **Wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla nowych działkowców**

To tylko niektóre ze zmian proponowanych w Statucie PZD. Wszystkie mają na celu usprawnienie funkcjonowania organizacji, poprawę efektywności zarządzania oraz lepsze dostosowanie struktur PZD do aktualnych wyzwań.

Szanowni Zebrani,

Zmiana Statutu jest niewątpliwie ważnym krokiem, ale niewystarczającym, jeżeli Związek ma być nowoczesną organizacją na miarę potrzeb i oczekiwań. W przyszłej kadencji niezbędne jest przeprowadzenie reformy struktur Związku.

Pierwsze działania zostały już podjęte. Obecnie należy doprowadzić ten proces do końca. Konieczne jest stworzenie bardziej efektywnych i zrównoważonych struktur, które sprostają współczesnym problemom, będą wydolne finansowo i w pełni realizować zadania statutowe.

Ideą reformy przestrzennej nie jest proste przyłączanie mniejszych okręgów do tych większych, ale stworzenie efektywnej struktury, która będzie wspierać trwały rozwój ROD, zwiększać efektywność zarządzania i lepiej odpowiadać na lokalne potrzeby.

Ogrody i działkowcy na to zasługują!

Koleżanki i Koledzy,

„Kto się nie rozwija, ten się cofa”. Musimy iść z duchem czasów. Dlatego chciałbym poruszyć temat, który jest kluczowy dla przyszłości naszego Związku – transformację cyfrową.

Przyznam szczerze, że sam nie jestem specjalistą w tej dziedzinie, ale widzę, jak ogromny wpływ mają technologie na nasze życie. Transformacja cyfrowa jest naturalnym krokiem, który uczyni naszą organizację bardziej elastyczną i odporną na przyszłe wyzwania.

Jestem świadomy, że kompetencje cyfrowe w Związku są zróżnicowane. Dlatego nasze działania będą stopniowe, dostosowane do możliwości i różnorodności naszych członków. Za najpilniejsze uważam repozytorium wiedzy i aplikację mobilną. Repozytorium wiedzy, w którym cała niezbędna zarządom ROD wiedza zostanie zgromadzona w jednym miejscu. Aplikacja mobilna, ma być narzędziem kontaktu między zarządami a działkowcami. Co więcej, chcemy, aby aplikacja była zintegrowana z systemem DGCS, co pozwoli na automatyczne rozliczanie mediów i odciąży zarządy ogrodów. To tylko przykłady, a katalog działań nie jest zamknięty – wręcz przeciwnie. Nasz program cyfryzacji jest otwarty, gotowy na dalszy rozwój.

Krok po kroku będziemy wprowadzać narzędzia, które są potrzebne i realnie ułatwią codzienną pracę – zarówno na poziomie krajowym i okręgowym, jak i w każdym ogrodzie.

Szanowni Zebrani,

Przez rozwój musimy przede wszystkim rozumieć nowoczesne zagospodarowanie ROD. Ogrody powinny być zielonymi oazami, które pomagają przyrodzie i zapewniają mieszkańcom miejsce na zdrowe spędzanie czasu.

Związek musi intensywniej działać na rzecz unowocześniania infrastruktury. Ogrody powinny być dostępne dla każdego, niezależnie od wieku czy sprawności. **Takie są dzisiaj oczekiwania społeczne!**

W nadchodzącej kadencji zamierzamy aktywnie pozyskiwać fundusze ze źródeł publicznych oraz unijnych, co pozwoli na dalszą modernizację ogrodów i wsparcie projektów związanych z ochroną środowiska oraz edukacją.

Dlatego jednym z priorytetów Związku jest rozwijanie współpracy z samorządami lokalnymi. Jest ona kluczowa dla realizacji naszych celów.

Szanowni Delegaci,

Za dziesięć dni będziemy obchodzić 11 rocznicę uchwalenia ustawy o ROD. Było to fundamentalne osiągnięcie polskiego ruchu ogrodnictwa działkowego.

Pamiętajmy, że to sami działkowcy poprzez swój Związek stworzyli, doprowadzili do uchwalenia oraz wdrożyli ustawę w życie. Dzięki niej tysiące ogrodów służy blisko czterem milionom obywateli.

Gdyby nie ustawa i Związek, miasta byłyby dzisiaj betonowymi pustyniami!

Obecnie ogrodnictwo działkowe w Polsce opiera się na dwóch filarach - ustawie i Związku. Ustawa bowiem stworzyła podstawy do funkcjonowania ogrodów a Związek - ogólnopolska, samodzielna i samorządna organizacja dba o praktyczną realizację gwarancji ustawowych. Przeciwdziała wszelkim próbom naruszania interesów działkowców. PZD broni istnienia ogrodów przed zakusami środowisk dążących do likwidowania ogrodów pod cele komercyjne.

Dlatego dzisiaj trzeba jasno i wyraźnie podkreślić: **Bez ustawy i Związku nie byłoby ogrodów!**

Jedność działkowców jest warunkiem skutecznej obrony praw naszego środowiska oraz zapewnienia stabilności i rozwoju ROD. Historia naszego ruchu jednoznacznie pokazuje, że tylko zjednoczony, silny Związek może stawić czoła zagrożeniom dla ogrodów i skutecznie bronić praw działkowców.

Szanowni Zebrani,

Miniona kadencja była czasem wyjątkowej pracy i nowych wyzwań, ale także okresem, w którym po raz kolejny udowodniliśmy, że siła naszej organizacji tkwi w solidarności i wspólnej trosce o przyszłość ogrodów.

Dlatego w imieniu własnym, Krajowego Zarządu oraz Krajowej Rady, pragnę złożyć serdeczne podziękowania wszystkim działkowcom za wsparcie, zrozumienie i aktywne zaangażowanie w działania podejmowane przez naszą organizację.

Szczególne wyrazy uznania kieruję do zarządów i komisji rewizyjnych w ROD, których społeczna praca jest filarem istnienia i rozwoju ogrodów.

Wyrażam także wdzięczność okręgowym radom, zarządom i komisjom rewizyjnym, które konsekwentnie działają na rzecz naszego ruchu.

Na szczególne podziękowania zasługują koleżanki i koledzy z Krajowej Rady, Krajowego Zarządu oraz Krajowej Komisji Rewizyjnej, którzy nie szczędząc sił i czasu, poświęcają się pracy dla dobra naszej organizacji. Podziękowania kieruję także do pracowników Związku.

I wreszcie dziękuję Wam - delegatom. Każdy z Was, poprzez swoje działania w ogrodach, okręgach i na szczeblu krajowym, przyczynia się do utrzymania i rozwoju naszego ruchu. Dziękuję za ten wysiłek, który daje nadzieję na dalsze sukcesy.

Niech żyje i rozwija się Polski Związek Działkowców!

Niech żyje Zielona Rzeczpospolita!

Dziękuję za uwagę.